

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 216/2022 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Terhi Salmela, oikeusministeriö
- professori Mikael Hidén
- professori Tuula Linna
- professori Janne Salminen

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti ulosottokaarta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023 ja olemaan voimassa 31.12.2023 saakka.

Esitykseen sisältyvissä säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotuksia tarkastellaan perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan kannalta.

Hallitus katsoo, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti ulosottokaarta. Velallisen suojaosuutta korotetaan vuoden 2023 ajaksi takuueläkkeen tasolle. Esityksen tavoitteena on sen perustelujen

Valiokunnan lausunto PeVL 59/2022 vp

(s. 19) mukaan turvata ulosottovelallisten taloudellinen selviytyminen poikkeuksellisissa ja nopeasti muuttuvissa olosuhteissa. Poikkeuksellinen tilanne on esityksessä kytketty ennen kaikkea Venäjän sotaan Ukrainassa sekä perustarpeisiin, kuten lämmitykseen, ruokaan ja kulutushyödykkeisiin, kohdistuvaan niukkuuteen, joka johtaa hintojen nousuun. Hallituksen esityksen mukaan ehdotetulla sääntelyllä saadaan samalla konkreettista tietoa suojaosuuden korotuksen vaikutuksista perimistulokseen, käsittelyaikaan sekä muutoin velallisten ja velkojien asemaan.

(2) Ehdotus on merkityksellinen ennen kaikkea perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan kannalta velkojan näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan asianmukainen huomioon ottaminen tarkoittaa tällaisen sääntelyn yhteydessä ennen muuta sitä, että velkojan aseman heikentyminen ei saa muodostua velkojan kannalta kohtuuttomaksi (PeVL 33/2002 vp, s. 2/I). Velallisten selviytymismahdollisuuksien edistäminen samoin kuin pyrkimys turvata ihmisarvoisen elämän edellytyksiä ylivelkaantuneille ja heidän perheenjäsenilleen ovat perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä perusteita puuttua velkojan varallisuusarvoisiin oikeuksiin (ks. PeVL 33/2002 vp, s. 3/I, PeVL 5/2002 vp, s. 2/II, PeVL 12/2002 vp, s. 2/II).

(3) Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotetulle suojaosuuden korottamiselle on esityksessä esitetty perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet. Ehdotetun sääntelyn oikeasuhtaisuuden osalta valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ulosottoa koskevan sääntelyn kokonaisuudesta johtuen nyt ehdotettu sääntely muodostuu kohderyhmältään laajemmaksi kuin ehdotetun sääntelyn julkilausuttu tarkoitus on. Lakivaliokunnan on syytä tarkastella sääntelyn kohdentumista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Valiokunnan lausunto PeVL 59/2022 vp

Helsingissä 10.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Heikki Vestman kok
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Tuula Väättäinen sd
varajäsen Johannes Koskinen sd
varajäsen Wille Rydman wr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen